

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

17 02 20 21 р.

№ 216

Про затвердження Методичних рекомендацій
щодо розроблення стандартів професійної
(професійно-технічної) освіти за
компетентнісним підходом

Відповідно до абзацу шістнадцятого статті 64 Закону України «Про освіту», абзацу вісімнадцятого статті 7 Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти за компетентнісним підходом, що додаються.

2. Директорату професійної освіти (Шумік І.):
довести Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти за компетентнісним підходом до відомих департаментів (управлінь) освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій та навчально-методичних (науково-методичних) центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти;

забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Гарбарука І.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства освіти і науки
України**

17 лютого 2021 року № 216

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти
за компетентнісним підходом

Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти (далі – СП(ПТ)О) є документом, що визначає:

- вимоги до змісту професійної (професійно-технічної) освіти;
- вимоги до обов'язкових компетентностей та результатів навчання здобувача освіти відповідного рівня;
- професійні та освітні кваліфікації;
- загальний обсяг навчального навантаження здобувачів освіти;
- умови, що визначають можливість особи почати навчання за професією;
- вимоги щодо навчання з охорони праці;
- порядок присвоєння кваліфікацій у межах професії.

Рекомендуємо стандарт професійної (професійно-технічної) освіти використовувати для розроблення робочих навчальних планів та програм; освітніх програм, навчальних, методичних, дидактичних, інформаційних, програмних матеріалів, а також для проведення професійної орієнтації та планування професійної кар'єри.

З урахуванням статті 15 та статті 32 Закону «Про освіту» (далі – Закон) структурування змісту СП(ПТ)О базується на компетентнісному підході, що передбачає формування у здобувача освіти ключових та професійних компетентностей. Зміст СП(ПТ)О може передбачати відмінності у підготовці за окремими професіями в залежності від особливостей професійної діяльності у певних галузях (характер робіт, тип обладнання тощо).

Рекомендуємо до СП(ПТ)О включити ключові компетентності, визначені Законом та інші ключові компетентності, що є наскрізними і набуваються здобувачами освіти на всіх рівнях освіти, зокрема визначені Рамковою програмою ЄС щодо оновлених ключових компетентностей.

Доцільно при формуванні переліку ключових компетентностей орієнтуватися на їх значущість (суттєвість) для конкретної професії чи кваліфікації відповідно до професійного стандарту/кваліфікаційної характеристики.

Відповідно до частини першої статті 39 Закону професійний стандарт – це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій.

Доцільно для формування переліку та визначення змісту професійних компетентностей використовувати відповідні професійні стандарти. У разі їх відсутності можна використовувати результати функціонального аналізу трудової (професійної) діяльності, що визначена відповідною кваліфікаційною характеристикою.

Функціональний аналіз рекомендуємо проводити відповідно до Методики розроблення професійних стандартів, затвердженої наказом Міністерства соціальної політики України від 22 січня 2018 року № 74 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України від 13 лютого 2018 р. за № 165/3161.

Складовою СП(ПТ)О також є результати навчання, що формуються на основі переліку ключових і професійних компетентностей.

Доцільно щоб результати навчання були однозначними та вимірюваними. Рекомендуємо визначати результати навчання за кожною кваліфікацією.

Водночас рекомендуємо визначати максимальну кількість годин за кожною професійною кваліфікацією.

До СП(ПТ)О рекомендуємо включати орієнтовний перелік основних засобів навчання, що формується відповідно до професійних стандартів або результатів функціонального аналізу кваліфікаційної характеристики професії. Він має містити, зокрема, перелік обладнання, захисних засобів і пристосувань, тренажерів і симуляторів, інструментів і приладів, технічних засобів навчання тощо, необхідних для виконання трудових функцій.

Кількість засобів навчання доцільно визначати з розрахунку на одну особу для індивідуального користування та для групового користування в кількості до 15 осіб.

Рекомендуємо до структури СП(ПТ)О включати такі складові:

1) титульну сторінку із зазначенням загальних відомостей СП(ПТ)О:

назву центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, що затверджує стандарт;

дату і номер наказу про затвердження стандарту;

позначення стандарту (перші 4 цифри – код професії відповідно до Національного класифікатора професій ДК 003:2010; буквене позначення латинською літерою – секція КВЕД ДК 009:2010; наступні 4 цифри – клас відповідно до КВЕД ДК 009:2010; останні 4 цифри – рік затвердження стандарту);

назву професії (професійну назву роботи);

код професії;

перелік професійних і освітніх кваліфікацій, їх відповідність рівням освіти.

2) розділ I «Загальні положення СП(ПТ)О»:

перелік законодавчих і нормативно-правових актів, що регламентують підготовку за професією (професійною назвою роботи);

- умови, що визначають можливість особи розпочати навчання;
 - види професійної підготовки;
 - вимоги до навчання з охорони праці;
 - умови видачі відповідних документів про присвоєння освітніх і професійних кваліфікацій;
 - специфічні вимоги до здобуття кваліфікацій.
- 3) розділ II «Вимоги до результатів навчання»:
- 2.1 Перелік ключових компетентностей за професією;
 - 2.2 Перелік професійних і ключових компетентностей з їх описом, максимальна кількість годин за кожною професійною кваліфікацією відповідно до результатів навчання.
- 4) Розділ III «Орієнтовний перелік основних засобів навчання»:
Орієнтовний перелік засобів навчання за професійними кваліфікаціями (не є вичерпним).
- 5) розділ IV «Інформація про розробників стандарту»:
керівник робочої групи;
розробники;
наукові консультанти;
рецензенти;
літературний редактор;
технічний редактор.

Приклад оформлення СП(ПТ)О наведено у додатку 1 до цих Методичних рекомендацій.

Ініціаторам/розробникам стандартів професійної (професійно-технічної) освіти рекомендуємо дотримуватися таких етапів розроблення СП(ПТ)О:

прийняття рішення про розроблення проекту СП(ПТ)О та подання щорічно до 15 жовтня МОН пропозиції (заявки) щодо розроблення проекту СП(ПТ)О. Примірну форму заявки наведено у додатку 2 до цих Методичних рекомендацій;

створення МОН робочої групи, до складу якої можуть входити представники закладів та установ професійної (професійно-технічної) освіти, органів управління освітою, роботодавців, їх організацій та об'єднань, профспілкових організацій, громадських організацій та їх об'єднань, наукових, науково-методичних установ, науковці. Робоча група складає календарний графік розроблення проекту СП(ПТ)О;

підготовка проекту СП(ПТ)О;

проведення консультацій з громадськістю щодо проекту СП(ПТ)О, що розміщується на офіційному вебсайті МОН;

доопрацювання проекту СП(ПТ)О за результатами консультацій з громадськістю;

погодження проекту СП(ПТ)О з Мінекономіки, іншим заінтересованим центральним органам виконавчої влади (за потреби) та роботодавцями / об'єднаннями організацій роботодавців та його затвердження МОН;

оприлюднення СП(ПТ)О на офіційному вебсайті МОН.

Ініціаторами розроблення (розробниками) СП(ПТ)О можуть бути центральні/регіональні органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, заклади освіти, роботодавці, їхні організації та об'єднання, наукові та/або методичні установи, громадські організації, фізичні/юридичні особи, що здійснюють освітню діяльність.

**Генеральний директор
директорату професійної освіти**

Ірина ШУМІК

Додаток 1
до Методичних рекомендацій щодо
розроблення стандартів професійної
(професійно-технічної) освіти за
компетентнісним підходом

Приклад оформлення СП(ПТ)О

Міністерство освіти і науки України

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки України
«__» _____ 20__ р. № _____

Стандарт
професійної (професійно-технічної) освіти

СП(ПТ)О позначення стандарту

Професія: _____

Код: _____

Кваліфікації:

Професійна кваліфікація _____

Освітня кваліфікація _____

Рівень освітньої кваліфікації початковий, базовий, вищий

Київ – 20 _____

I. Загальні положення

У загальних положеннях СП(ПТ)О зазначається:
 перелік нормативно-правових актів, що регламентують підготовку за професією (професійною назвою роботи);
 умови, що визначають можливість особи розпочати навчання;
 види професійної підготовки;
 вимоги щодо навчання з охорони праці;
 умови видачі відповідних документів про присвоєння освітніх і професійних кваліфікацій;
 специфічні вимоги до здобуття кваліфікацій (вік, медичні протипоказання).

II. Вимоги до результатів навчання**2.1. Перелік ключових компетентностей за професією (приклад)**

Умовне позначення	Ключові компетентності
КК1	Грамотність
КК2	Мовна компетентність
КК3	Математична компетентність та компетентність у науці, технологіях та інженерії
КК4	Цифрова компетентність
КК5	Особистісна, соціальна й навчальна компетентність
КК6	Громадянська компетентність
КК7	Підприємницька компетентність
КК8	Усвідомлення та вираження культури
КК9	Екологічна та енергоефективна компетентність

2.2. Перелік професійних і ключових компетентностей, максимальна кількість годин за професійними кваліфікаціями відповідно до результатів навчання (приклад)

Кваліфікація 1 із зазначенням максимальної кількості годин			
Результати навчання	Компетентність	Опис компетентності	
		Знати	Уміти
РН1 Вміти підготувати робоче місце	ПК1 (професійна компетентність) Здатність отримати наряд-допуск (за необхідності), завдання на виконання робіт	Види документів у сфері професійної діяльності Порядок отримання наряд-допуск (за необхідності), завдання на виконання робіт	Розуміти сутність завдання на виконання робіт Вміти користуватися документами у сфері професійної діяльності

Продовження додатку 1

	КК2 (ключова компетентність) Здатність до комунікації з керівництвом, колегами	Канали та способи комунікацій, етика ділового спілкування	Використовувати комунікаційні навички щодо виконання робіт
	КК5 Здатність спланувати робочий час, порядок робіт	Правила внутрішнього розпорядку, норми на виконання робіт, основи планування та організації	Скласти власний розклад та графік виконання роботи
	ПК2 Здатність вибрати та провести огляд і перевірку інструментів і обладнання	Види, будова, принцип роботи і призначення інструментів і обладнання.	Визначити необхідний інструменті обладнання та провести його огляд і перевірку
	ПК3 Здатність дотримуватися вимог охорони праці	Інструкція з охорони праці.	Перевіряти стан робочого місця згідно з вимогами охорони праці, протипожежної, промислової і екологічної безпеки.
PH2			
...			
Кваліфікація 2 із зазначенням максимальної кількості годин			
Результат навчання	Компетентність	Опис компетентності	
		Знати	Уміти

III. Орієнтовний перелік основних засобів навчання
Професійна кваліфікація - _____

№ з/п	Найменування	Кількість на групу 15 осіб		Прим.
		Для індивід. користування	Для груп. користування	
I	Обладнання			
			
II	Інструмент			
			

IV. Інформація про розробників стандарту

Керівник:	
	Розробники:
	Наукові консультанти:
	Рецензенти:
Літературний редактор	
Технічний редактор	

Додаток 2
до Методичних рекомендацій щодо
розроблення стандартів професійної
(професійно-технічної) освіти
за компетентнісним підходом

ЗАЯВКА
на розроблення (оновлення) стандарту професійної (професійно-технічної) освіти

_____ (назва стандарту професійної (професійно-технічної) освіти)

Прошу розглянути заявку на розроблення (оновлення) стандарту професійної (професійно-технічної) освіти _____

(назва стандарту професійної (професійно-технічної) освіти)

Ініціатор _____

_____ (найменування та місцезнаходження ініціатора)

Номер телефону _____

Електронна адреса _____

Орієнтовний строк проведення робіт із розроблення (оновлення) проекту стандарту професійної (професійно-технічної) освіти _____

Кандидатури до складу робочої групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Номер телефону _____

Електронна адреса _____

_____ (найменування ініціатора)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

_____ 20__ р.